



VESTN

ORGANOV ZA CENE

za pravosodje

Letnik VI.

Ljubljana, 20. julija 1951

Št. 15

VSEBINA

	Stran		Stran
Odločba o cenah za kovane tračnike	65	ske proizvodnje in s kmetijskimi pridelki v prosti	
Odločba cenah za mehanične ključe	65	prodaji	66
Tolmačenje novih predpisov o cenah	66	Izplačilo razlik pri odkupnih cenah vina letine 1950/51	67
Obračunavanje stroškov pri prometu z blagom industrij-		Vprašanja in odgovori	69

Odločbe, pojasnila, ceniki

ODLOČBA

o cenah za kovane tračnike

Na podlagi 16. člena uredbe o pristojnosti za določanje in kontrolo cen in tarif (Uradni list FLRJ, št. 63 z dne 8. XI 1950) določamo za izdelke Tovarne vijakov in žebeljev »Plamen«, Kropa, te nižje enotne proizvajalčeve prodajne cene:

Sifra po začasni nomen- klaturi	Izdelek	Enota mere	Nižja enotna proizvajalčeva prodajna cena din	Davčna osnova din	Davek od prometa proizvodov tar. post.	stopnja v %
117 01 66 01 00	Kovani tračniki za normalni tir:					
	16 × 18 × 160 mm.	kg	26.50	26.50	96/2	12
	16 × 16 × 155 mm.	kg	27.—	27.—	96/2	12
	15 × 15 × 165 mm.	kg	27.50	27.50	96/2	12
	14 × 14 × 140 mm.	kg	28.—	28.—	96/2	12
	13 × 15 × 150 mm.	kg	28.—	28.—	96/2	12
	13 × 13 × 130 mm.	kg	28.—	28.—	96/2	12
	12 × 12 × 120 mm.	kg	28.—	28.—	96/2	12
117 01 66 02 00	Kovani tračniki za ozkotirni tir:					
	10 × 10 × 100 mm.	kg	30.50	30.50	96/2	12
	9 × 9 × 90 mm.	kg	32.—	32.—	96/2	12
	9 × 9 × 80 mm.	kg	34.—	34.—	96/2	12
	8 × 8 × 70 mm.	kg	36.—	36.—	96/2	12

V cenah je vračunan davek od prometa proizvodov po tarifi davka od prometa proizvodov (Uradni list FLRJ, št. 13 z dne 22. II. 1950).

Proizvajalec dobavi blago franko železniška postaja, ki je najbližja kupčevemu sedezu.

Povprečni prevozni stroški in zaobala so v cenah vračunani.

Razveljavljajo se cene za iste proizvode, objavljene v Ceniku nižjih enotnih cen za industrijske izdelke z veljavnostjo na ozemlju LRS, na 80 strani v točki III/7.

Št. 320 661 5—1951

Ljubljana, dne 11. junija 1951.

Direktor Uprave za cene pri
Ministrstvu za finance LRS
Jože Košir i. r.

ODLOČBA

o cenah za mehanične ključe

Na podlagi 16. člena uredbe o pristojnosti za določanje in kontrolo cen in tarif (Uradni list FLRJ, št. 63 z dne 8. XI 1950) določamo za izdelke Tovarne strojev »Remont«, Maribor, te nižje enotne proizvajalčeve prodajne cene:

Sifra po začasni nomen- klaturi	Izdelek	Enota mere	Nižja enotna proizvajalčeva prodajna cena din	Davčna osnova din	Davek od prometa proizvodov tar. post.	stopnja v %
117 31 23 00 00	Mehanični ključi:					
	6/7 mm. 3 dkg	komad	32.—	32.—	111	10
	8/9 mm. 4 dkg	komad	35.47	35.47	111	10
	10/11 mm. 6 dkg	komad	44.98	44.98	111	10
	12/14 mm. 8 dkg	komad	53.63	53.63	111	10
	17/19 mm. 17 dkg	komad	83.91	83.91	111	10
	22/27 mm. 37 dkg	komad	151.38	151.38	111	10
	32/36 mm. 85 dkg	komad	269.81	269.81	111	10

V cenah je vračunan davek od prometa proizvodov po tarifi davka od prometa proizvodov (Uradni list FLRJ, št. 13 z dne 22. II. 1950).

Proizvajalec dobavi blago franko železniška postaja, ki je najbližja kupčevemu sedezu.

Povprečni prevozni stroški in zaobala so v cenah vračunani.

Št. 320-922-1951

Ljubljana, dne 16. junija 1951.

Direktor Uprave za cene pri
Ministrstvu za finance LRS
Jože Košir i. r.

TOLMAČENJE NOVIH PREDPISOV O CENAH

1. Cena za porcelanske izolatorje za visoko napetost.

Uprava za cene pri Ministrstvu za finance FLRJ je dala s št. 1757 z dne 23. VI. 1951 glede prodaje porcelanastih izolatorjev tole pojasnilo:

Na nižje cene za porcelanske izolatorje za visoko napetost (116 16 04 02) se ne uporablja faktor iz tabele, priložene odredbi o cenah za gradbeni investicijski material (Uradni list FLRJ št. 22 z dne 2. V. 1951). Za visoko napetost se računa vsaka napetost od 1.000 voltov navzgor.

Št. 320—236/116—1951.

Ljubljana, dne 9. julija 1951.

2. Cena za gole vrvi in pribor za njihovo spojitve.

Uprava za cene pri Ministrstvu za finance FLRJ je dala s št. 1757 z dne 23. VI. 1951 glede prodaje golih vrvi in pribora za njihovo spojitve tole pojasnilo:

Na nižjo ceno za golo (bakreno in aluminijasto) vrv in pribor za njihovo spojitve se ne uporablja faktor iz tabele, priložene odredbi o cenah za gradbeni investicijski material (Uradni list FLRJ št. 22 z dne 2. V. 1951), če se dobavlja kot oprema za potrebe v elektrogospodarstvu.

Št. 320—236/114—1951.

Ljubljana, dne 9. julija 1951. Iz Uprave za cene pri Ministrstvu za finance LRS

3. Prodaja knjig na popust z industrijskimi in kmetijskimi boni

Urad za cene pri Svetu za blagovni promet vlade FLRJ je z odločbo št. 7900 z dne 28. VI. 1951 odločil, da smejo prodajati prodajalne knjig in knjižne založbe knjige tudi na industrijske bone z 80% popusta in na kmetijske bone s 65% popusta.

C št. 30/646.

Ljubljana, dne 9. julija 1951.

4. Prodaja izdelkov proizvajalnih podjetij lokalnega gospodarstva

Ugotovilo se je, da prodajajo nekatera proizvajalna podjetja v gospodarski upravi lokalnih organov svoje izdelke po nižjih cenah kot so proste prodajne cene enakih izdelkov proizvajalnih podjetij v gospodarski upravi zveznih in republiških organov.

Tak način prodaje je izrečno nasproten predpisom navodila o formiranju cen, po katerih prodajajo proizvajalna podjetja s področja lokalnega gospodarstva v prosti prodaji proizvode, namenjene za široko potrošnjo (Uradni list FLRJ, št. 26 z dne 30. V. 1951). Prva točka tega navodila jasno določa, da prosta prodajna cena izdelkov lokalnih proizvajalnih podjetij za isti izdelek ne sme biti nižja od prostih prodajnih cen, po katerih prodajajo iste izdelke zvezna oziroma republiška proizvajalna podjetja skladno s predpisi navodila o formiranju in določanju cen, po katerih prodajajo proizvajalna podjetja izdelke, namenjene za široko potrošnjo (Uradni list FLRJ, št. 4 z dne 17. januarja 1951).

Opozarjamo vsa lokalna proizvajalna podjetja, da se točno ravna po zadevnih predpisih iz Uradnega lista FLRJ, št. 26 z dne 30. V. 1951, ker povzroča nepravilno formiranje proste prodajne cene v lokalnem gospodarstvu škodo celotnemu gospodarstvu.

C št. 30/646.

Ljubljana, dne 9. julija 1951.

Iz Urada za cene pri Glavni upravi za trgovino in preskrbo LRS

5. Cene za kamen za gradbeno in okrasno potrebo, obdelan kamen, lomljeni kamen in marmor

Uprava za cene pri Ministrstvu za finance FLRJ je dala s št. 2055 z dne 16. julija 1951 tole pojasnilo:

Kamen za gradbeno in okrasno potrebo, obdelan kamen, lomljeni kamen in marmor se mora prodajati po prostih prodajnih cenah, formiranih na podlagi faktorjev iz odredbe o cenah investicijskega gradbenega materiala (Uradni list FLRJ št. 22 z dne 2. V. 1951).

Navodila, ki so jih izdale posamezne ustanove, da se zgoraj navedeni proizvodi prodajajo po nižjih cenah, so neveljavna.

V kratkem bo izdal Svet za gradbene zadeve vlade FLRJ podrobnejše pojasnilo o tem, kateri proizvodi iz skupine »Kamen« se bodo v bodoče prodajali po prostih prodajnih cenah oziroma po nižjih cenah.

Pojasnilo tukajšnje Uprave za cene št. 320—236/88—1951 z dne 8. VI. 1951, objavljeno v Vestniku organov za cene št. 13 z dne 20. VI. 1951, velja še nadalje.

Št. 320—236/145—1951

Ljubljana, dne 20. julija 1951.

Iz uprave za cene pri Ministrstvu za finance LRS

Poučni članki

OBRAČUNAVANJE STROŠKOV PRI PROMETU Z BLAGOM INDUSTRIJSKE PROIZVODNJE IN S KMETIJSKIMI PRIDELKI V PROSTI PRODAJI

Vrsta ukrepov, ki so bili izdani zato, da bi se čim bolj sprostita trgovina in poenostavila blagovno-denarna izmenjava skladno z nalogami, ki jih zahteva naš splošni gospodarski razvoj, prinaša občutne izpremembe tudi v načinu obračunavanja stroškov kot kalkulacijskemu elementu pri določevanju proste prodajne cene. Rabatnemu sistemu stroškov v trgovini ki je prevladoval ves čas določenih enotnih prodajnih cen blaga v trgovini, sledi danes maržni sistem obračunavanja oziroma kalkuliranja v prostem prometu z blagom industrijske proizvodnje in obračunski sistem med nabavno in prodajno ceno kmetijskih pridelkov. Kalkulacija, ki je v sistemu določenih enotnih prodajnih cen opravljala nepomembno obračunsko vlogo, predstavlja danes izrazito predračunsko nujnost, brez katere trgovsko podjetje ne more voditi dobrega gospodarnostnega računa, v obračunu pa podaja realizacijo uspeha. Ko postavljamo naša gospodarska podjetja, pri čemer mislimo predvsem podjetja, ki opravljajo blagovni promet, na strogo osnovno rentabilnosti ali gospodarnostnega računa, bomo razumeli vse izpremembe v obračunavanju stroškov, ki predstavljajo v precejšnji meri poenostavitve, dajejo pa tudi spodbudo podjetjem in uslužbencem za poslovanje na čim širši komercialni osnovi.

Glede na način obračunavanja stroškov in upoštevanja stroškovnega elementa v predračunskih kalkulacijah bodisi pri ugotavljanju primerne nabavne cene ali pri presojanju določitve proste prodajne cene, razlikujemo v trgovskem omrežju tele načine obračunavanja stroškov:

a) za trgovska podjetja za promet z blagom industrijske proizvodnje.

b) za trgovska podjetja za promet s kmetijskimi pridelki in

c) za splošne kmetijske zadruge, ne glede na vrsto blagovnega prometa.

Način obračunavanja stroškov podjetij za promet z blagom industrijske proizvodnje ureja odločba o maržah v trgovini na debelo in v trgovini na drobno in o načinu določanja individualnih stroškov trgovine na debelo, ki je bila objavljena v Uradnem listu FLRJ, št. 24 z dne 16. V. 1951; podjetja za promet s kmetijskimi pridelki pa se bodo pri obračunavanju stroškov ravnala po določenih, ki so objavljena v uredbi o poslovanju gospodarskih podjetij za promet s kmetijskimi pridelki in o plačah osebja, zaposlenega v teh podjetjih (Uradni list FLRJ, št. 23 z dne 9. V. 1951) ter v navodilih za izvajanje te uredbe, objavljenih v Uradnem listu FLRJ, št. 25 z dne 23. V. 1951. Splošne kmetijske zadruge pa obračunavajo stroške po posebnem navodilu o trgovinski delavnosti splošnih kmetijskih združenj, objavljenem v Uradnem listu FLRJ, št. 16 z dne 28. III. 1951.

Trgovska podjetja za promet z blagom industrijske proizvodnje

Dokler niso bile objavljene zgoraj omenjene odločbe o maržah v trgovini na debelo in v trgovini na drobno, so morala trgovska podjetja priračunavati na fakturo cen blaga maržo, ki je bila določena z odločbo o trgovskih maržah in rabatih

v Uradnem listu FLRJ, št. 3 z dne 15. I. 1951. To obračunavanje marž je bilo različno glede na različne blagovne vrste. Poleg tega pa je trgovsko podjetje imelo še posebej določen odstotek stroškov, ki jih je smelo trošiti glede na posebne razmere, v katerih je poslovalo. To so bili tako imenovani individualno odrejeni stroški na podlagi realiziranih stroškov poslovanja v preteklem obdobju in predračuna, vsebovanega v finančnem planu podjetja.

Po zadnji odločbi je obračunavanje marž za blago industrijske proizvodnje dokaj preprosto. Marže niso več določene po posameznih blagovnih skupinah, ampak predstavlja maržo podjetja višina **individualno odrejenih stroškov**, ki pa se ne obračunava na fakturne ali kupne cene, ampak od proste prodajne cene, ki jo je določilo trgovsko podjetje glede na splošni nivo prostih prodajnih cen v skladu z razmerami trga. Individualno odrejeni stroški podjetja, izraženi v odstotkih, so tedaj individualna marža ne glede na to, s kakšno vrsto blaga imamo opraviti. Tako določen znesek marže priračunava podjetje poleg vseh odvisnih stroškov (t. j. stroškov prevoza, nakladanja in razkladanja do vskladiščenja in iz skladišča do poslovalnic), kupni ali fakturni ceni; nadaljnja razlika do proste prodajne cene pa predstavlja morebitno razliko v ceni, ki jo je treba odvajati na poseben račun pri Narodni banki in iz katerega krije podjetje morebitne negativne razlike. Praktično bi izgledal ta račun takole:

Kupna oziroma fakturna cena blaga znaša	din 1.000.—
Prosta prodajna cena na drobno je	din 1.200.—
Razlika	din 200.—
Individualna marža podjetja je 3%, kar predstavlja z obračunom od prodajne cene din 1.200.—	din 36.—
Odvisni stroški so	din 50.—
Razlika	din 114.—

pa se odvaja na račun razlik pri formiranju prostih prodajnih cen v trgovini.

Razčlenitev marže na nabavno-prodajne stroške in prispevke je ostala neizpremenjena.

Ker pa se trgovsko podjetje za promet z blagom iz industrijske proizvodnje lahko ukvarja tudi z nakupom in prodajo kmetijskih pridelkov, kjer velja drugačen način obračunavanja stroškov, mora trgovsko podjetje prilagoditi način obračunavanja stroškov in kalkulacijo pri prometu s kmetijskimi pridelki enotnemu načinu, ter upoštevati določila, da je treba stroške nakupa in prodaje obračunati z razliko med kupno in prodajno ceno kmetijskega pridelka, kot pojasnjujemo pri obračunavanju stroškov podjetij za promet s kmetijskimi pridelki. Obračunavanje stroškov nakupa in prodaje kmetijskih pridelkov v trgovskih podjetjih za promet s industrijskim blagom je predpisano v 14. členu uredbe o poslovanju gospodarskih podjetij za promet s kmetijskimi pridelki itd. (Uradni list FLRJ, št. 23 z dne 9. V. 1951) in v 14. členu navodil o izvajanju te uredbe (Uradni list FLRJ, št. 25 z dne 23. V. 1951). Obračunavati je treba takole:

Iz razlike med nakupno in prodajno ceno kmetijskega pridelka krije podjetje:

a) vse nabavne stroške za kmetijske pridelke z vsemi odvisnimi stroški. Sem spadajo stroški nakladanja, razkladanja, prevoza do skladišča in poslovalnic, plače in potni stroški, nakupovalcev ali njihove provizije, izgube na blagu itd., skratka, vsi stroški, ki jih ne bi imelo podjetje, če bi nabavilo industrijsko blago;

b) individualno maržo, ki je določena za podjetje.

Razlika, ki pri takem obračunu nastane med kupno in prodajno ceno, predstavlja razliko pri ceni kot pri blagu industrijske proizvodnje ter se evidentira in odvaja na isti račun. Primer:

Podjetje je odkupilo kmetijskih pridelkov v vrednosti po odkupnih cenah za	din 1.000.—
Po določeni prodajni ceni znaša vrednost tega blaga	din 1.500.—
Razlika je	din 500.—
Vsi stroški pod a) znašajo	din 300.—
individualna marža je 3% od prodajne vrednosti din 1.500.—, kar znaša	din 45.—
Razlika	din 155.—

oa se odvede na račun pozitivnih razlik v ceni kot pri industrijskem blagu.

Ta način obračunavanja stroškov industrijskega blaga in kmetijskih pridelkov v podjetjih, ki se ukvarjajo pretežno z blagom industrijske proizvodnje, velja seveda le za **prosti promet**, ne pa za tisti del prometa, ki se doseže z nakupom

in prodajo proizvodov zagotovljene preskrbe z določeno enotno prodajno ceno, kjer se vrši obračunavanje stroškov v okviru **določenih rabatov** ravno tako kot doslej.

Trgovska podjetja za promet s kmetijskimi pridelki

Podjetja, ki kupujejo in prodajajo kmetijske pridelke prostega odkupa, krijejo vse svoje stroške iz razlike med odkupno oziroma nabavno in prodajno ceno s tem, da nudijo pridelovalcu ali dobavitelju ceno, na podlagi katere bo mogoče določiti prodajno ceno kmetijskega pridelka izpod cene, po katerih prodajajo svoje pridelke na trgu pridelovalci sami. Iz tega izhaja, da je treba pred nakupom pridelkov dobro poznati prosti kmečki trg in izdelati predračunsko kalkulacijo na podlagi spredaj navedenih načel. Podjetja za promet s kmetijskimi pridelki ugotovijo najprej ostvarjeno razliko med nabavno in prodajno ceno kmetijskega pridelka, nato pa od tega zneska odštejejo:

a) prispevek za amortizacijo, ki ga določi organ, v katerega gospodarski upravi je podjetje, oziroma v odstotku za obračunavanje prispevka za amortizacijo inventarja, opreme in prevoznih sredstev državnih trgovskih podjetij (Uradni list FLRJ, št. 3 z dne 15. I. 1951), dokler ne bodo izšla navodila, kako določajo ta prispevek pristojni organi,

b) dejanske kupne in prodajne stroške **razen plač osebja**, ki je **zaposleno v podjetju**. Ti stroški so podrobno navedeni v 9. točki navodil za izvajanje uredbe o poslovanju gospodarskih podjetij za promet s kmetijskimi pridelki (Uradni list FLRJ, št. 25 z dne 23. V. 1951) in dejansko zajamejo vse stroške podjetja **razen plač**.

Po odbitku teh dveh postavk, odračuna podjetje svoj fond plač, ki obsega znesek do cele temeljne plače osebja podjetja in vse dodatke (položajni, dodatek za otroke, premijski dodatki in prva in druga razlika). Glede odračuna celih temeljnih plač si moramo biti na jasnem, da se te plače upoštevajo le pri obračunavanju, medtem ko prejemalec uslužbenci po določilu o plačevanju po učinku dela vnaprej le stalni del plače, gibljivi del pa šele po izvršenem obračunu. Razlika, ki ostane po odbitku teh postavk, je dobiček podjetja, ki služi za:

a) povečanje fonda plač podjetja po lestvici, objavljeni v navodilu za izvajanje uredbe o poslovanju gospodarskih podjetij za promet s kmetijskimi pridelki in o plačah osebja, zaposlenega v teh podjetjih (Uradni list FLRJ, št. 25 z dne 23. V. 1951),

b) sklad za racionalizacijo podjetja (50% dobička po odbitku povečanja fonda plač) in

c) rezervni sklad podjetja (ostalih 50%).

Lestvica, po kateri se vplačuje od doseženega dobička v povečani fond plač, določa odstotek, ki se odvede v ta fond glede na to, koliko dobička je doseženega na eno zaposleno osebo v podjetju. Če je n. pr. doseženega dobička v podjetju 1000 dinarjev na eno osebo, se odvede v fond plač od vsega dobička 60%, če pa je na eno osebo doseženega dobička 2000 din, pa 55% itd. Sklad za racionalizacijo, ki si z rezervnim skladom razdeli ostanek na polovico, služi podjetju v enake namene, kot je doslej služil sklad za racionalizacijo, za dvig ravni kulturnega trgovanja in za vzgojo kadrov, medtem ko ima rezervni sklad podjetja namen, kriti izdatke podjetja in stalni del plač v tistih mesecih, ko podjetje ne more kriti vseh stroškov iz razlike med nabavno in prodajno ceno kmetijskega pridelka.

Podrobnejši obračun vseh postavk, ki smo jih navedli, navaja navodilo samo tako jasno in določeno, da je nadaljnji komentar nepotreben. Hočemo samo poudariti razliko v načinu obračunavanja stroškov pri prometu s kmetijskimi pridelki od prometa z industrijskim blagom, ki je tudi v tem, da so uslužbenci podjetja za promet s kmetijskimi pridelki udeleženi na doseženem dobičku in da lahko pri večji storilnosti in uspehu dosežejo občutno zvišanje svojih plač. Pri tem moramo seveda upoštevati riziko prometa s kmetijskimi pridelki, ki ne smejo imeti višje prodajne cene kot jo formira prosti kmečki trg in morajo zato vložiti več truda v to, da odkupijo kmetijske pridelke po čim nižji odkupni ceni. Pri prometu z industrijskim blagom podjetja ne ostvarjajo dobička, ampak razliko v ceni, ki je lahko pozitivna, v primeru potrebe znižanja cene pa tudi negativna, ter bodo uslužbenci podjetja soudeleženi na saldu teh razlik po obračunu.

Splošne kmetijske zadruge

Nakup in prodaja blaga pri splošnih kmetijskih zadrugah in obračunavanje stroškov ureja navodilo o trgovinski delavnosti splošnih kmetijskih zadrug (Uradni list FLRJ, št. 16 z dne 28. III. 1951). Trgovsko poslovanje splošnih kmetijskih zadrug

temelji na strogem gospodarnostnem računu ter je popolnoma odvisno od poslovanja zadruga, ali posluje z uspehom ali neuspehom. Prosti blagovni promet tako glede odkupa in prodaje kmetijskih pridelkov kakor tudi glede prodaje industrijskega blaga, ni omejen na nikakršno določevanje ali omejevanje odkupnih ali prodajnih cen, razen v primerih, ki so določeni od predsednika Sveta za blagovni promet vlade FLRJ in ki veljajo za vse trgovsko omrežje. Glede obračunavanja stroškov proslaga prometa ni kmetijska zadruga omejena na neko določeno maržo ali individualno odredene stroške, zato pa je tembolj zainteresirana na izdelavi predračunskih kalkulacij, ki morajo zagotoviti rentabilnost poslovanja in uravnovešena bilanca, ki je v mnogih primerih dosejanega poslovanja prikazovala občutne izgube. Poslovanje splošnih kmetijskih zadrug na tej podlagi zahteva bolj večše komercialno znanje v zadrugah uslužbenega osebja, ki bo znalo organizirati nabavo iskanega blaga po čim nižji nabavni ceni, izdelovati predračune in kalkulacije za določitev prostih prodajnih cen ter predvsem urejati odkup in prodajo kmetijskih pridelkov z upoštevanjem vseh ugodnosti, ki jih dajejo uredbe in navodila.

Glede na blagovni promet, ki ga opravljajo danes splošne kmetijske zadruga, je treba upoštevati pri sestavi kalkulacij in obračunu stroškov štiri vrste prometa:

a) prosti promet z industrijskim blagom, ki ga kupujejo splošne kmetijske zadruga neposredno pri proizvajalcu, preko trgovinskih agencij, pri trgovskem podjetju na debelo ali pri trgovskih podjetjih na drobno;

b) prosti odkup kmetijskih pridelkov neposredno od kmetijskih pridelovalcev in prodaja teh pridelkov neposredno potrošnikom v lastni poslovalnici ali na trgu, zadrugnem skladu ali v drugih trgovinah na drobno;

c) prodaja blaga zagotovljene preskrbe;

č) odkup kmetijskih pridelkov iz obveznega odkupa.

Pri prometu pod a) in b) splošna kmetijska zadruga ni vezana niti na neke določene odkupne ali prodajne cene niti na nek določen znesek za kritje stroškov; pri prodaji blaga zagotovljene preskrbe ali pri odkupu kmetijskih pridelkov iz obveznega odkupa, kjer so prodajne in odkupne cene enotne in strogo določene, pa mora kriti stroške iz določenega rabata ali marže.

Pri nabavi industrijskega blaga mora kmetijska zadruga predvsem poznati potrebe svojih potrošnikov ter že pred nakupom predvideti ceno, po kateri bo mogla prodati blago; zato mora poznati nivo cen v trgovskem omrežju. Pri tem mora vnaprej računati z razliko, ki jo bo dosegla med kupno in prodajno ceno, iz katere mora kriti predvsem odvisne stroške in stroške plač osebja, medtem ko naj za druge stroške določi kalkulativni odstotek, ki ga je treba priračunati. Naprednejše zadruga si bodo napravile predračun stroškov svojega trgovinskega poslovanja ter tako ugotovile povprečni odstotek stroškov, ki bo služil za orientacijo pri sestavi kalkulacij. Isto načelo kalkuliranja naj bi veljalo tudi pri določanju odkupne cene za kmetijske pridelke s tem, da služi za osnovo prosta tržišna cena kmetijskega pridelka na tistem trgu, kjer bo kmetijska zadruga prodajala svoje pridelke. S svojimi obračuni in knjigovodstvom bo morala biti kmetijska zadruga stalno in tekoče, da bo lahko iz meseca v mesec ugotavljala uspeh svojega poslovanja. Razlika, ki nastane po obračunu vseh stroškov od razlike med odkupno oziroma kupno in prodajno ceno industrijskega blaga in kmetijskega pridelka, predstavlja dobiček kmetijske zadruga.

Kakor vidimo iz obračunavanja stroškov v trgovskem omrežju je pri sedanjem sistemu trgovine to obračunavanje povsem preprosto, skladno z razširitvijo komercializacije trgovine, po drugi strani pa daje trgovskemu omrežju in njenim uslužbencem dovolj spodbude za vlaganje čim več truda v uspešnejše poslovanje podjetja ali zadruga.

M. B.

IZPLAČILO RAZLIK PRI ODKUPNIH CENAH VINA LETINE 1950/51

Bivše Ministrstvo za državne nabave LRS je lansko leto, ko je še bilo pristojno za določanje odkupnih cen kmetijskih proizvodov, določilo z odločbo št. 139/17 z dne 5. IX. 1950 vezane in proste odkupne cene za vino letine 1950/51. Ko je prešla pristojnost za določanje te vrste cen na Urad za cene pri bivšem Ministrstvu za trgovino in preskrbo LRS, so bile odkupne cene za vino letine 1950/51 na novo določene z odločbo C št. 1/2 z dne 14. XII. 1950 (Vestnik organov za cene, št. 1-2 z dne 30. I. 1951).

Ker so bile odkupne cene po odločbi Urada za cene pri bivšem Ministrstvu za trgovino in preskrbo LRS v nekaterih primerih višje od odkupnih cen, ki jih je predpisalo bivše Ministrstvo za državne nabave LRS, je Urad za cene določil, da izplačajo odkupna podjetja razliko v cenah vsem proizvajalcem državnega in zadrugnega sektorja, zasebnim proizvajalcem pa le v primeru, če se izkažejo s potrdilom poverje-

ništva za državne nabave okrajnega (mesnega) ljudskega odbora, da so vse svoje obveznosti glede oddaje vina kakor tudi drugih kmetijskih proizvodov izpolnjevali vedno v redu.

V zvezi s sprostitvijo cen kmetijskih proizvodov, ki se od meseca aprila t. l. formirajo prosto na podlagi ponudbe in povpraševanja, odkupna podjetja in razni proizvajalci še vedno vprašujejo, če se lahko izplačajo, prav zaradi sprostitve cen, gornje razlike pri odkupnih cenah vina tudi tistim zasebnim proizvajalcem, katerim se razlike niso izplačale, ker niso v redu izvrševali svojih obveznosti glede oddaje vina kakor tudi drugih kmetijskih proizvodov.

Na ta vprašanja pojasnjujemo, da ni dovoljeno teh razlik izplačati in da je bil ukrep urada za cene pravilen. Vsako drugo stališče bi nasprotovalo pravilnosti tega ukrepa.

Vprašanja in odgovori

Vprašanje: Po kakšnih cenah zaračunavajo podjetja klavnicam živino iz obveznega odkupa?

Odgovor: V Uradnem listu FLRJ, št. 22 z dne 2. V. 1951 je objavljena uredba o odpravi obveznega odkupa mesa, mršavih prašičev, mleka, krompirja, sočivja in krme. Ta odredba predpisuje za proizvajalce, ki morajo oddati meso, da so do 1. julija tega leta dolžni oddati 40% celotne obveznosti, ki jim je predpisana za vse leto 1951. Iz tega izhaja, da prodaja mesa potrošnikom izpade iz zagotovljene preskrbe in se meso zaračunava potrošnikom po prostih prodajnih cenah.

V zvezi s tem se je pojavilo vprašanje, po kakšnih cenah zaračunavajo odkupna podjetja klavnicam živino iz obveznega odkupa, če smejo klavnice meso prodajati potrošnikom po prostih prodajnih cenah, in kdo mora odvajati nastalo razliko v cenah.

To vprašanje je rešila Glavna uprava za državne nabave LRS z okrožnicama, št. 5/82 z dne 11. V. 1951 in št. 21/125 z dne 7. VI. 1951. Ti okrožnici so prejela vsa poverjenišтва za državne nabave pri okrajnih (mestnih) ljudskih odborih.

Po navodilih teh okrožnic zaračunavajo odkupna podjetja živino iz obveznega odkupa klavnicam po prostih oziroma takih cenah, da bodo klavnice lahko prodajale sveže meso po 140 din za kg potrošnikom na prostem trgu. Razliko v cenah pa morajo odkupna podjetja odvajati po navodilu v Uradnem listu FLRJ, št. 23 z dne 9. V. 1951 in št. 24 z dne 16. V. 1951. Nasprotno pa imajo klavnice pravico do povračila razlik v cenah, kadar morajo to meso prodajati po znižanih enotnih cenah (n. pr. JA). Pri uveljavljanju regresa se morajo klavnice ravnati po navodilu o dajanju povračila (regresa) trgovskim podjetjem, ki odkupujejo meso, mast, jedilno olje, fižol, krompir, mleko in jajca za zagotovljeno preskrbo po cenah, ki so višje od enotnih cen v nadrobni prodaji (Uradni list FLRJ, št. 12 z dne 11. II. 1951).

Objavo gornjega navodila smatramo za primerno, ker se niso vse klavnice, kljub izdanim navodilom, s tem seznanjene in še vedno vprašujejo Urad za cene pri Glavni upravi za trgovino in preskrbo LRS o cenah za živino iz obveznega odkupa, predvsem zaradi tega, ker obvezni odkup kljub preteku roka ni še na vseh področjih zaključen.

Izdaja Ministrstvo za finance LRS. — Uprava za cene založnik »Finančni zbornik«, urejuje odbor, odgovorni urednik Pire Andrej Tiska tiskarna »Toneta Tomšiča« — vsi v Ljubljani. — Naročnina za vse leto 1951 je 216 din. Uredništvo in upravnništvo, Ljubljana, Beethovnova ul. 19. — Poštni predal št. 250. Telefon št. 4274 do 4276. — Tekoči račun pri NB št. 601-90155-0 (Uprava »Finančnega zbornika«, Ljubljana)